

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

**Esas Sayısı:2017/4 (Değişik İşler)**

**Karar Sayısı:2017/9**

**Karar Tarihi:13. 12.2017**

**R.G. Tarih – Sayı:17.1.2018 - 30304**

**DAVACI:** Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

**DAVALI:** As Parti

**DAVANIN KONUSU:** As Partinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebidir.

### I. DAVANIN GEREKÇESİ

As Parti, kuruluşuna dair bildiri ve eklerini 3.2.2015 tarihinde İçişleri Bakanlığına vererek 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 8. maddesine göre tüzel kişiliğini kazanmıştır. İlk büyük kongresini süresinde yapmayan ve zorunlu organlarını oluşturmayan Parti hakkında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 30.5.2017 tarihinde düzenlenen iddianame ile kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talep edilmektedir.

### II. İDDİANAME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 30.5.2017 tarihli ve 51047475-2017/1073 sayılı iddianamesinin ilgili bölümleri şöyledir:

*“As Parti(ASP), gerekli belgelerini İçişleri Bakanlığına vermekle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 8. maddesi uyarınca 3.2.2015 tarihinde tüzel kişilik kazanmıştır.*

*Tüzel kişilik olarak faaliyet gösteren siyasi partiler, ilk büyük kongrelerini 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunun 14/7. maddesi uyarınca kuruluşundan itibaren 2 yıl içerisinde yapmak zorundadırlar.*

*Sicil dosyasının incelemesinde; As Partinin, Kanunun emrettiği şekilde gerçekleştirmesi gereken ilk büyük kongresini yaptığına ilişkin bir bildirimi Başsavcılığımıza göndermediği görülmüştür. Adı geçen partiden sicil dosyasına işlenmesi amacıyla ilk büyük kongresini yapıp yapmadığı yapmış ise sonucunun bildirilmesi istenmiş olmasına rağmen bu husus Başsavcılığımıza bildirilen adrese tebliğ edilememiştir. Bu güne kadar da büyük kongrenin yapıldığına ilişkin bir belge de sunulmamıştır.*

...

*Bu nedenlerle 2820 sayılı Kanunun emredici hükümlerine göre adı geçen parti tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde ilk büyük kongresini toplamadığı, zorunlu organlarını oluşturmadığı ve bu suretle partinin hukuki varlığını devam ettirme gayretinde olmadığı görülmüştür.*

...

*2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 14/7. fıkrasının son cümlesi ile 110/1. ve 121. maddeleri gözetilerek 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 36. maddesi aracılığıyla 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinin 2. bendi uyarınca As Partinin süresinde ilk büyük kongresini yapmaması ve zorunlu organlarını oluşturmaması nedeni ile kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine ve tüm mal varlığının Hazineye geçirilmesine karar verilmesi iddia ve talep olunur."*

### **III. PARTİNİN SAVUNMASI**

As Parti 25.8.2017 tarihli ve 2017/006 sayılı savunmasında ilk büyük kongrenin süresi içinde toplanmadığını ancak Partinin kongre sürecine girdiğini belirtmiştir. Parti 26.10.2017 tarihli ve 2017/026 sayılı ek savunmasında 8.10.2017 tarihinde ilk büyük kongresini topladığını ve gerekli belgeleri Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiğini belirtmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının göndermiş olduğu 27.10.2017 tarihli ve 51047475/2017-2371 sayılı yazıdan Partinin 8.10.2017 tarihinde ilk büyük kongresini gerçekleştirdiği ve zorunlu organları oluşturduğu anlaşılmıştır.

### **IV. İNCELEME**

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesi, As Partinin savunması, Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, As Partinin kuruluşuna dair bildiri ve eklerini İçişleri Bakanlığına vererek 3.2.2015 tarihinde kurulduğunu ve bu tarihten sonra iki yıl içinde yapması gereken ilk büyük kongresini yapmadığını ileri sürerek Partinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

3. Parti yetkilileri savunmalarında, ilk büyük kongrenin zamanında toplanmadığını kabul etmekle birlikte büyük kongre sürecinin başlatıldığını ve en yakın zamanda kongrenin toplanacağını belirtmişler; göndermiş oldukları ek savunmalarında da 8.10.2017 tarihinde büyük kongrenin toplandığını ifade etmişlerdir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 27.10.2017 tarihli ve 51047475/2017-2371 sayılı yazısından da Partinin bu tarihte ilk büyük kongresini gerçekleştirdiği anlaşılmıştır.

4. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 14. maddesinin birinci fıkrasında siyasi partilerin en yüksek organının büyük kongre olduğu, yedinci fıkrasında ise ilk büyük kongrenin partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplanacağı belirtilmiştir.

5. Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin birinci fıkrasında *"Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır"* denilmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinde, kuruluş amacının gerçekleşmesinin olanaksız hâle gelmesi, ilk genel kurul toplantısının Kanun'da öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organlarının oluşturulmamış olması, tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hâle gelmesi, olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması gibi durumlar derneğin kendiliğinden sona ermesi nedenleri olarak sayılmıştır.

6. Anayasa Mahkemesi 8.12.2010 tarihli ve E.2009/4 (Değişik İşler), K.2010/6 sayılı, 17.5.2012 tarihli ve E.2012/1 (Değişik İşler), K.2012/2 sayılı, ve 16.3.2016 tarihli ve E.2015/3 (Değişik İşler), K.2016/1 sayılı kararlarında, büyük kongrelerini süresinde yapmadıkları için

haklarında dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlıklarının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebinde bulunulan partilerin, savunmalarının istenmelerinden sonra da olsa büyük kongrelerini yapmalarını, siyasi ve hukuki varlıklarını devam ettirme yönünde bir iradenin varlığı olarak kabul etmiştir.

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gönderilen yazıdan, Partinin büyük kongresini 8.10.2017 tarihinde yapmış olduğu, zorunlu organlarını oluşturduğu, buna göre hukuki ve fiilî varlığını sürdürdüğü anlaşılmıştır.

8. Açıklanan nedenlerle, As Partinin siyasi ve hukuki varlığını devam ettirme yönündeki iradesini ilk büyük kongresini yapmak suretiyle ortaya koyduğu anlaşıldığından Partinin kendiliğinden dağılma hâli ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

9. M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

## **V. HÜKÜM**

As Partinin kendiliğinden dağılma hali ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 13.12.2017 tarihinde karar verildi.

Başkan  
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili  
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili  
Engin YILDIRIM

Üye  
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye  
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye  
Recep KÖMÜRCÜ

Üye  
Nuri NECİPOĞLU

Üye  
Hicabi DURSUN

Üye  
Celal Mümtaz AKINCI

Üye  
M. Emin KUZ

Üye  
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye  
Kadir ÖZKAYA

Üye  
Rıdvan GÜLEÇ

Üye  
Recai AKYEL

Üye  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

## **KARŞIOY GEREKÇESİ**

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının, davalı As Partinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukukî varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesine ilişkin talebinin reddine karar verilmiştir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 14. maddesinin yedinci fıkrasına aykırı davranarak ilk büyük kongresini, tüzel kişilik kazanmasından itibaren iki yıl içinde toplamaması nedeniyle kendiliğinden dağılma hâlinin ve hukukî varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talep edilen As Partinin, iddianame tarihi olan 30/5/2017 itibarıyla de büyük kongresinin toplanmadığı anlaşılmış; ancak davanın açılmasından ve savunmasının istenmesinden sonra 8/10/2017 tarihinde ilk büyük kongresini topladığı, organlarını oluşturduğu ve hukukî varlığını sürdürdüğü gerekçesiyle talebin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Kanunun 8. maddesine göre kuruluşuna dair bildiri ve eklerini İçişleri Bakanlığına vererek 3/2/2015 tarihinde tüzel kişilik kazanan davalı Partinin, 2820 sayılı Kanunun 14. maddesinin yedinci fıkrasına göre iki yıl içinde yapması gereken ilk büyük kongresini yapmadığı, Partinin 25/8/2017 tarihli savunmasında da kabul edilmiştir.

2820 sayılı Kanunun 121. maddesinde, Türk Medenî Kanunu ile Dernekler Kanununun 2820 sayılı Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin siyasî partiler hakkında da uygulanması öngörülmekte, 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 87. maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde ise “ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması” da “kendiliğinden sona erme” sebeplerinden biri olarak belirlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 16/3/2016 tarihli ve E.2015/3 (Değ. İş.), K.2016/1 sayılı Kararına ilişkin karşıoy gerekçemde de belirtildiği üzere, kanunda öngörülen sebeplerin gerçekleşmesi ile kendiliğinden sona erme hâllerinde, herhangi bir organın veya makamın karar almasına gerek kalmadan tüzel kişilik kanun hükmü gereği kendiliğinden sona ermekte; 2820 sayılı Kanunun 14. ve 121. maddeleriyle 4721 sayılı Kanunun 87. maddesine göre bir siyasî partinin ilk büyük kongresinin kanunda öngörülen sürede yapılmamasıyla da mahkeme kararına gerek olmadan parti tüzel kişiliği kendiliğinden sona ermiş sayılmaktadır.

4721 sayılı Kanunun 87. maddesinin ikinci fıkrasına göre bu konudaki mahkeme kararı tüzel kişiliği sona erdiren değil, tüzel kişiliğin kendiliğinden sona erdiğinin tespitinden ibaret bir karardır. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinde açılan bu dava bir “siyasî parti kapatma davası” değil, tespit davasıdır. Mahkememizin bu konudaki kararı da inşâî değil izharî niteliktedir ve tüzel kişiliğin kendiliğinden sona erdiğinin tespitine ilişkindir. Nitekim Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talebi de, Partinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukukî varlığının sona erdiğinin tespiti talebinden ibarettir. Bu durumun tespiti talebiyle açılan davalarda Mahkememizce iddianamenin, kendiliğinden dağıldığı ve hukukî varlığının sona erdiği iddia edilen partiye gönderilmesi kararı ise kongresini toplaması için yapılan bir ihtar değil, ilgililerin iddianamede ileri sürülen olguların doğru olup olmadığına ilişkin savunmasını yapmasına imkân sağlama amacına yönelik bir karardır.

Partinin tüzel kişiliğinin Kanunda belirtilen sebeplerin gerçekleşmesi ile kendiliğinden sona ermesinden sonra, fakat bu hukukî durumun Mahkememizce tespitinden önce ilk büyük kongrenin toplanmış olması, Partinin “kendiliğinden dağılma hâli” ile buna bağlı olarak “hukukî varlığının sona ermiş olduğu” gerçeğini değiştirerek Partinin hukukî varlığını ihya edemez. Bu itibarla, adı geçen Partinin tüzel kişiliğinin, iddianamenin düzenlendiği ve savunmasının istendiği tarihte devam ettiği ve bundan sonra da olsa büyük kongresini toplamasının Partinin siyasî ve hukukî varlığını devam ettirme yönündeki iradesini ortaya koyduğu gerekçesiyle talebin

**Esas Sayısı:2017/4 (Değişik İşler)**

**Karar Sayısı:2017/9**

reddine karar verilmesi gerektiği yönündeki görüş sözü edilen kanun hükümleri ile bağdaşmamaktadır.

Başka bir anlatımla, adı geçen Partinin tüzel kişiliğinin kanun gereği kendiliğinden sona ermesinden sonra ilk büyük kongrenin toplanması ve zorunlu organların oluşturulmasına ilişkin tasarruflar hukuken yok hükmünde olduğundan, bu davada verilecek karara esas alınmasında isabet olmadığı düşünülmektedir.

Bu sebeplerle ve yukarıda belirtilen 16/3/2016 tarihli ve E.2015/3 (Değ. İş.), K.2016/1 sayılı Karara ilişkin karşıoy gerekçesindeki diğer gerekçelerle As Partinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukukî varlığının sona erdiğinin tespiti için açılan davanın kabulüne; bunun sonucu olarak da Partinin tüm mallarının 2820 sayılı Kanunun 110. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazineye geçmesine karar verilmesi gerektiğini düşündüğümden, çoğunluğun red yönündeki görüşüne katılmıyorum.

Üye

M. Emin KUZ